

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до першої редакції проекту національного стандарту
ДСТУ ХХХХ:20ХХ «Паливо дизельне
довготривалого зберігання. Технічні умови»

1 Підстава розроблення проекту національного стандарту

1.1 Підставою для розроблення національного стандарту ДСТУ ХХХХ:20ХХ «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови» є:

- закон України «Про державний матеріальний резерв»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2009 року № 1498 «Про схвалення Концепції створення в Україні мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів на період до 2020 року»;
- імплементація Директиви 2009/119/ЄС Європейського Парламенту та Ради стосовно зобов'язання держав-членів ЄС щодо підтримки мінімальних запасів сирої нафти та/або нафтопродуктів;
- договір № 10/3 від 29.07.2016 р. між ТОВ «НДІ «МАСМА» та УкрНДІ «Ресурс» - «Участь у розробленні проектів національних стандартів ДСТУ «Бензини автомобільні довготривалого зберігання. Технічні умови» та ДСТУ «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови»;

1.2 Тема відповідно до проекту Частина 1 «Нові теми» Програми робіт з національної стандартизації на 2017 рік (код завдання 050.2.1.1-2017).

1.3 Узгодженість проекту національного стандарту з вимогами технічного завдання - проект національного стандарту розроблено згідно з вимогами технічного завдання на розроблення проекту національного стандарту ДСТУ ХХХХ:20ХХ «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови».

2 Термін виконання

Стандарт буде розроблений в такі терміни:
початок – другий квартал 2016 року,
завершення – четвертий квартал 2016 року.

3 Призначеність і завдання національного стандарту

3.1 Кінцеві результати, яких необхідно досягти, та завдання, які передбачають виконати, застосовуючи національний стандарт - забезпечення вітчизняної промисловості національним нормативним документом на дизельне паливо, що закладаються на довготривале зберігання в системі Держрезерву України та Міністерстві оборони України.

В Україні з 1 липня 2016 року єдиним діючим національним стандартом, що регламентує характеристики та фізико-хімічний склад дизельного палива, є ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови». Вимоги до дизельного палива у цьому стандарті відповідають «Технічному регламенту щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив бензинів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від

01.08.2014 року № 927 (далі – Технічний регламент). Гарантійний термін зберігання дизельного палива – 1 рік від дати виготовлення. Таке дизельне паливо реалізуються через мережі АЗС, їх якість постійно контролюється на відповідність вимогам Технічного регламенту в рамках ринкового нагляду та згідно процедур оцінки відповідності палив, що визначені в Технічному регламенті. У національному стандарті ДСТУ 7688:2015 не враховано вимоги до дизельного палива щодо його тривалого зберігання.

Кожний цикл освіження матеріальних цінностей державного резерву призводить до значних витрат бюджетних коштів. Тому перехід Держрезерву України на новий державний стандарт ДСТУ 7688:2015 «Паливо дизельне Євро. Технічні умови», в якому встановлено гарантійний термін зберігання лише 1 рік, навіть при зберіганні мінімальної кількості палива, буде коштувати бюджету значних додаткових витрат на його щорічне оновлення.

Таким чином, в Україні на сьогодні склалася нагальна потреба розроблення і впровадження національного стандарту на дизельне паливо, що закладається на довготривале зберігання (5 років) до Державного матеріального резерву та у Збройних Силах України.

Завданням роботи є розроблення проекту національного стандарту на дизельне паливо довготривалого зберігання.

3.2 Пріоритетні питання, вирішенню яких сприятиме розроблюваний національний стандарт – створення в Україні системи стабілізаційних запасів нафти та нафтопродуктів та управління нею відповідно до Директиви 2009/119/ЄС стосовно зобов'язання держав-членів підтримувати мінімальний рівень резервів сирової нафти та/або нафтопродуктів; підвищення рівня енергетичної безпеки держави завдяки створенню ефективної системи захисту економіки України від раптового стихійного та довгострокового припинення постачання нафти та нафтопродуктів, зумовленого техногенними, природними, військовими, політичними та іншими кризами в країнах-постачальниках нафти та нафтопродуктів.

3.3 Наявність в проекті розроблюваного національного стандарту положень, що відповідають законодавству, викладають їхню суть з посиланням на відповідні підпункти, пункти, підрозділи, розділи тощо проекту національного стандарту та абзаци, підпункти, пункти, частини статей, статті тощо відповідного акта законодавства – в національному стандарті будуть використані нормативно-правові акти, якими регулюють і регламентують питання охорони праці, транспортування тощо.

4 Характеристика об'єкта стандартизації

4.1 Коротка характеристика об'єкта стандартизації та його відповідність потребам національної економіки й суспільства, споживачів, сучасному рівневі наукових досягнень, знань і практики - об'єктом стандартизації є дизельне

паливо, що закладається на довготривалі зберігання в системі Держрезерву України та Міністерстві оборони України.

Основним завданням довготривалого зберігання нафтопродуктів є збереження їх показників якості та забезпечення придатності для використання після довготривалого зберігання. Тому дизельне паливо, що призначено для формування довгострокового запасу, повинно мати спеціальні характеристики, що забезпечують збільшення термінів його зберігання.

Сучасні технології виготовлення дизельного палива передбачають введення до його складу комплексу присадок (цетанопідвищуючих, депресорно-диспергуючих, протизносних, мийних), термін збереження властивостей більшості з яких не перевищує один рік. Наявні в дизельному паливі присадки з часом схильні до розкладання, що призводить до погіршення показників якості та експлуатаційних характеристик дизельного палива. Таким чином, дизельне паливо, призначене для формування довгострокового запасу, не повинно містити у своєму складі присадок. Таке паливо також не повинне містити біодобавок (метилових та/або етилових естерів жирних кислот). Поряд з позитивним ефектом від їх введення в дизельне паливо для поточного застосування (покращення мастильних, антикорозійних та мийних властивостей і зменшення шкідливих викидів під час роботи двигуна), є негативні наслідки для дизельного палива, призначеного для довготривалого зберігання: метилові та етилові естері жирних кислот швидко окиснюються, а також підлягають біоураженню.

Технічні вимоги до дизельного палива, які будуть встановлені в розроблюваному стандарті, мають забезпечити вищенаведені характеристики.

Вимоги щодо безпеки дизельного палива для здоров'я і праці людей перебуватимуть в межах, встановлених чинним законодавством.

4.2 Взаємозв'язок об'єкта стандартизації з іншими об'єктами даної та суміжних сфер стандартизації – стандарт взаємопов'язаний зі стандартами на методи контролювання, відбирання проб, безпеки, охорони довкілля, маркування, пакування, транспортування тощо.

4.3 Підстава для визначення показників, норм, характеристик, положень тощо проекту національного стандарту.

Під час розроблення проекту стандарту були використані:

Технічне завдання на розроблення проекту національного стандарту ДСТУ XXXX:20XX «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови»;

нормативно-правові акти, якими регулюють і регламентують питання охорони праці, транспортування тощо, зокрема:

- а) НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні;
- б) Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці;
- в) Правила перевезення небезпечних вантажів.

5 Взаємозв'язок з іншими національними НД

5.1 Належність проекту національного стандарту до групи взаємопов'язаних національних стандартів - розроблюваний стандарт ДСТУ ХХХХ:20ХХ «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови» буде входити до групи взаємопов'язаних національних стандартів «Рідинне паливо», до якої входять стандарти на рідинні палива та низка стандартів на методи їх випробувань.

Код УКНД 75.160.20.

5.2 Належність проекту національного стандарту до групи національних стандартів на однорідну продукцію – розроблюваний національний стандарт буде входити до групи однорідної продукції – газойлі.

Код ДКПП 19.20.26

5.3 Національні стандарти, з якими потрібно пов'язати чи узгодити проект національного стандарту – розроблюваний національний стандарт буде пов'язаний зі стандартами на терміни та визначення, методи контролювання, відбирання проб, безпеки, охорони довкілля, маркування, пакування, зберігання, транспортування тощо.

Стандарт буде оформлено згідно з ДСТУ 1.5.

5.4 Національні НД, що їх треба перевірити, переглянути, скасувати, відновити чи до яких необхідно внести зміни після прийняття проекту національного НД – одночасно для впровадження розроблюваного стандарту необхідно впровадити актуальну на сьогодні версію європейського стандарту EN 14078:2014 «Liquid petroleum products. Determination of fatty acid methyl ester (FAME) content in middle distillates. Infrared spectrometry method» (Нафтопродукти рідкі. Визначення вмісту метилових естерів жирних кислот (МЕЖК) у середніх дистиллятах. Метод інфрачервої спектроскопії).

Цей стандарт необхідний для контролювання відсутності метилових естерів жирних кислот (МЕЖК) у дизельному паливі, що закладається на довготривале зберігання. Чинний в Україні ДСТУ EN 14078:2009 «Нафтопродукти рідкі. Визначення вмісту метилових естерів жирних кислот у середніх дистиллятах методом інфрачервої спектроскопії (EN 14078:2003, IDT)» ідентичний вже неактуальної версії європейського стандарту EN 14078:2003.

Згідно з ДСТУ EN 14078:2009 (ідентичний EN 14078:2003) визначають вміст метилових естерів жирних кислот у межах концентрацій від 1,7 % до 22,7%. Метод EN 14078:2014 (актуальна на сьогодні версія європейського стандарту) – має три робочих діапазону вимірювання: діапазон А – для вмісту МЕЖК від 0,05 % до 3 %, діапазон В – для вмісту МЕЖК понад 3 % до 20 %, діапазон С – для вмісту МЕЖК понад 20 % до 50 %, що надає можливість вимірювання дуже низьких концентрацій МЕЖК в дизельному паливі (0,05 % у

порівнянні з методом EN 14078:2003, який має нижню межу визначення 1,7 %).

Таким чином, потрібно переглянути національний стандарт ДСТУ EN 14078:2009, ідентичний EN 14078:2003, та на його заміну розробити новий національний стандарт, ідентичний EN 14078:2014, або прийняти європейський стандарт EN 14078:2014 методом підтвердження.

6 Джерела інформації

Для розроблення проекту національного стандарту ДСТУ XXXX:20XX «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови» використано такі джерела інформації:

ДСТУ 1.2:2015 Національна стандартизація. Правила проведення робіт з національної стандартизації;

ДСТУ 1.5:2003 Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів (ISO/IEC Directives, part 2, 2001, NEQ);

ДСТУ 7688:2015 Паливо дизельне Євро. Технічні умови;

ДСТУ 3651.1–97 Метрологія. Одиниці фізичних величин. Похідні одиниці фізичних величин Міжнародної системи одиниць та позасистемні одиниці. Основні поняття, назви та позначення;

ДСТУ EN 14078:2009 Нафтопродукти рідкі. Визначення вмісту метилових естерів жирних кислот у середніх дистилятах методом інфрачервоної спектроскопії (EN 14078:2003, IDT);

ГОСТ 305–82 Топливо дизельное. Технические условия;

ГОСТ 305–2013 Топливо дизельное. Технические условия;

EN 14078:2014 Liquid petroleum products. Determination of fatty acid methyl ester (FAME) content in middle distillates. Infrared spectrometry method (Нафтопродукти рідкі. Визначення вмісту метилових естерів жирних кислот (МЕЖК) у середніх дистилятах. Метод інфрачервоної спектроскопії)

ДК 004:2008 Український класифікатор нормативних документів (ICS:2005, MOD);

ДК 016:2010 Державний класифікатор продукції та послуг;

Правила пожежної безпеки в Україні;

Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці;

Технічний регламент щодо вимог до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2014 року № 927.

7 Додаткові дані

Вимоги до проекту національного стандарту, додатково визначені в технічному завданні, які було виконано під час розроблення проекту НД. Додаткові дані в Технічному завданні на розроблення проекту національного

стандарту ДСТУ ХХХХ:20ХХ «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови» не були встановлені.

8 Дата набуття чинності

8.1 Дата набуття чинності, з якої передбачено ввести в дію національний стандарт, урахувуючи час, необхідний для виконання підготовчих заходів – орієнтовно 1 липня 2017 року.

8.2 Підготовчі заходи для впровадження національного стандарту.

Для впровадження ДСТУ ХХХХ:20ХХ «Паливо дизельне довготривалого зберігання. Технічні умови» необхідно провести комплекс робіт з постановки палива дизельного на виробництво, проведення сертифікаційних випробувань тощо.

9 Інформація про коментарі

Інформація про коментарі буде викладена після їх отримання.

Директор ТОВ «НДІ «МАСМА»

Б.Ф. Кочірко

« 05 » 10 2016 р.